

Midfastosöndagen 2018 – Åke Malander (ELBK)

Livets bröd (Laetare)

Introitus Psalt 78:12-25, Gt 4 Mos 20:1-13, Ep Gal 4:21.31, Ev Joh 6:1-15

Kom, o Jesu, och mätta oss med Livets bröd, det brödet som kommit ned från himmelen för att ge världen liv.

Midfastosöndagen har i bibelkalendern överskriften Livets bröd. Det kan tyckas vara en väl lös anknytning till evangelietexten, som ju faktiskt handlar om vanligt bröd och vanlig fisk, för vanlig, lekamlig hunger. Livets bröd från himmelen kommer egentligen först senare i Johannes 6. Men det kan ändå vara berättigat att redan här föra in tankarna om eller temat "livets bröd".

Detta mäktiga brödunder, som liksom vinundret i Kana kallas ett "tecken", gjorde ett djupt intryck på de närvarande, så att de tydligen ville göra honom till någon sorts konung. När Jesus dock klart avvisar att göras till kung, så visar han att undret, förutom att för dagen avhjälpa deras akuta hunger, har ett annat syfte. Det är ett "tecken", det betyder att det vill föra till tro på honom, på Jesus, som själens livgivande bröd – med syndernas förlåtelse, liv och salighet.

Det framgår kanske inte så tydligt hos Johannes, men väl av de de övriga evangelierna (Matt. 14, Mark. 6, Luk. 9), att det är en predikosituation vi kommer in i, och det är mot slutet, mot aftonen. Där undervisade han dem grundligt och talade med dem om Guds rike. Centrum i hans förkunnelse var naturligtvis *Han själv*, som har kommit, inte för att döma världen, utan för att världen skulle frälsas genom honom (Joh 3). Därför kan med rätta vi lyfta fram denna rubrik "Livets bröd" över hela Johannes 6, och vi säger då idag:

Jesus är själv Livets bröd

Ställd under den dom som vilade över oss

Dagen efter säger han: "Jag är det bröd som ger liv, det bröd som har kommit ner från himmelen. Den som äter av det brödet ska leva i evighet. Och brödet jag ger är mitt kött, som jag ger för att världen ska leva." Sålunda träder han fram som den, som "för oss människor och för vår salighets skull har stigit ned från himmelen ..." Han har blivit människa för att som *Gudamänniskan* bära hela världens syndaskuld, din och min syndaskuld. Betänk och begrunda, du människa, du syndare vad detta innebär. Den Evige går in under domen och döden – för att fria oss undan domen och döden.

Blott du mig, Jesu, kan lära, Vad intet förnuft förstår,

Att oskuld får straffet bära, Där brottslingen strafflös går,

Att Gud sin helighet lämnat till hån,

Då ogärningsmän han friar, Men fäller sin enfödde Son.

Så kan han lova att var och en som tror på honom "har evigt liv och kommer inte under domen, utan har övergått från döden till livet". Det eviga livet, som inte kan förvärfvas men som skänks som en fri, fullkomligt fri gåva genom syndernas förlåtelse, domens upphävande, ja genom rättfärdiggörelsen genom tron allena för Jesu Kristi skull.

Jesus är själv Livets bröd

Skänkt åt tron i predikan och sakramenten

Den stora folkskara som här vilar runt Jesus (och äter av brödet) var en lyssnande skara, som just därigenom fick ta del av Guds rikes hemlighet och härlighet – i Jesu predikan och i hans yttre tecken, hans underverk. Här har vi nog en kärnpunkt i vår text. När "Livets bröd" som ger evigt liv och räddar undan döden och domen räckes åt tron så sker det i denna dubbla gestalt: i predikan och

i tecknet, i Ordet och i sakramenten, inte bara det hörda Ordet utan även det synliga, det skådade Ordet.

Brödet som bryts för onekligen tankarna till altarbordets bröd, som ju är oss givet som ett livets bröd, ”odödlighetens läkemedel”, men därvid kan vi skönja två tankefel vid förståelsen och tolkningen av brödundret i Johannes 6. Det ena är att man vill se det, låt mig kalla det liknelsemässigt, och läsa brödundret som djupast sett en bild av altarets sakrament, av nattvarden. En sådan tolkning innebär dock en insnävning av texten och avvisas faktiskt av Jesus när han säger: ”Mina ord är ande och liv”. I Ordet, i predikan ges hela saligheten; den som hör och *tror* evangelium är salig. Det andra är att man vill utesluta varje tanke på Herrens heliga nattvard här, men detta innebär en insnävning åt andra hållet. [*Låt oss här för tydlighetens skull påminna oss om att Johannes 6 inte handlar om nattvarden.*] Här var det vanligt bröd för kroppens behov, för det timliga livet, men visst är det rimligt att när vi ser detta brödunder också låta tankarna gå till det ojämförligt mycket större brödundret som skedde i den natt då han blev förrådd, och som sker på nytt så ofta Kristi församling firar Herrens heliga nattvard. Jesus ger oss sina sakrament genom eller med det livgivande Ordet och skänker oss: ”detta är min kropp, utgiven för er – till syndernas förlåtelse”. Så räcks oss verkligen Livets bröd också som sakrament.

Jesus är själv Livets bröd

Som Herren över himmel och jord lovar han oss vårt dagliga bröd

Vi känner till avvisandet av, ja domen över att vilja göra Jesus till brödkonung. Så sant detta än är, så kvarstår dock det faktum att han bekymrade sig över och tog sig an åhörarnas behov av att få något att äta innan de skulle skiljas åt. När vi i dagens text ställs inför Jesu mäktiga gärning, hans skapande ord, då handlar det om yttre, lekamliga ting.

Det strömmar inte bara syndernas förlåtelse, liv och salighet ur hans heliga händer utan också föda och näring för kroppen. Det har i kyrkans historia alltid dykt upp sekter som ringaktat kroppen och det materiella som något mindervärdt, ja rent av som något ont, och därför har man ofta kommit med påbud om fastor och späkningar och celibat och liknande, ”som visserligen har ett sken av ’vishet’ med sin självalda gudstjänst, sin ’ödmjukhet’ och sin späkning av kroppen, men det har inget värde utan är bara till för att tillfredsställa köttet” (Kol 2). Jesus gör inte någon sådan åtskillnad mellan andligt och lekamligt. Vi är till hela vår varelse, till ande, kropp och själ Guds goda skapelse, och hans omsorg omfattar hela människan, så att han låter den fysiska skapelsen tjäna våra behov. Detta lyfts också fram som ett tacksägelseämne i den bordsbön som Jesus och lärjungarna bad: ”Lovad vare du Herre, vår Gud, hela världens Konung, att du låter bröd framgå av jorden.” Kroppen likaväl som själen är föremål för Guds omsorg om sin skapelse.

De händer som den gången höll i gåvorna är den Allsmäktiges händer, som alltid och alltjämt, ja ännu i den dag som idag är, håller ihop hela vår tillvaro. Så vill dagens evangelietext även väcka och stärka tron att Jesus idag inte är mindre mäktig, inte mindre angelägen än den gången om sina barns behov – såväl andligt som lekamligt. Därför kan vi lyckliga barn vända oss till vår käre himmelske Fader och förtröstansfullt be: ”Vårt dagliga bröd giv oss idag, och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.” Han som lärde oss att be så han har även lovat att höra sina lärjungars böner.

Till detta säger vi: Amen, det är visst och sant.